

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Мінекономіки

11 квітня 2023 року № 2035

Інструкція
з організації та здійснення внутрішнього контролю
в Міністерстві економіки України, на підприємствах, в установах
та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція з організації та здійснення внутрішнього контролю в Міністерстві економіки України, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки (далі – Інструкція), визначає основні засади організації та здійснення внутрішнього контролю в Міністерстві економіки України, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки.

1.2. Метою розроблення цієї Інструкції є забезпечення ефективної організації та здійснення внутрішнього контролю, управління ризиками, оптимізація управлінських процесів, забезпечення досягнення результатів відповідно до визначених цілей, дотримання виконавської дисципліни, а також запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів у діяльності апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки.

1.3. Ця Інструкція розроблена з урахуванням статті 26 Бюджетного кодексу України, Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 (далі – Основні засади здійснення внутрішнього контролю), Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995, постанови Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 “Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту”, Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 № 124)

Підписувач: Свириденко Юлія Анатоліївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007EB82C004B709B00
Дійсний з 12.11.2021 0:00:00 по 11.11.2023 23:59:59

(далі – Положення про Міністерство економіки України) інших нормативно-правових актів України та міжнародних стандартів у цій сфері.

1.4. У цій Інструкції терміни вживаються в такому значенні:

керівництво – Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр економіки України, перший заступник Міністра, заступники Міністра, заступник Міністра – Торговий представник України та заступник Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, державний секретар, керівники самостійних структурних підрозділів апарату Мінекономіки, керівники підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки;

об'єкти внутрішнього контролю – управлінські рішення, функціональні, адміністративні, фінансово-господарські та інші процеси, операції, завдання та функції, здійснення яких забезпечується структурними підрозділами та працівниками апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, у межах визначених повноважень і відповідальності;

ризики – можливість настання події, що матиме негативний вплив на здатність суб'єктів внутрішнього контролю ефективно виконувати завдання і функції, досягати визначеної мети (місії) стратегічних та інших цілей діяльності;

суб'єкти внутрішнього контролю – керівництво та структурні підрозділи апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки;

управлінські рішення – результат вибору шляхів, методів і способу дій, здійснений керівництвом у рамках посадових повноважень і компетенції та спрямований на досягнення результатів відповідно до законодавчо закріплених функцій та завдань, установленої мети, стратегічних та інших цілей, планів і вимог щодо діяльності;

функції – напрями діяльності суб'єктів внутрішнього контролю, в яких відображаються та конкретизуються їх завдання, сутність і призначення.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Бюджетному кодексі України, Основних засадах здійснення внутрішнього контролю.

2. Внутрішній контроль

2.1. Внутрішній контроль – це комплекс заходів з розроблення, прийняття, виконання, а також контролю і аналізу результатів виконання управлінських рішень керівництва, спрямованих на досягнення результатів закріплених завдань та функцій, установленої мети, стратегічних та інших цілей, планів і вимог щодо діяльності Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, а також запобігання фактам

незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів.

2.2. Внутрішній контроль ґрунтується на принципах:

- 1) законності – дотримання вимог законодавства;
- 2) безперервності – правила та заходи, спрямовані на досягнення визначеної мети, цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, мінімізацію впливу ризиків, застосовуються постійно для своєчасного реагування на зміни, які стосуються діяльності Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки;
- 3) об'єктивності – прийняття управлінських рішень на підставі повної та достовірної інформації, що ґрунтується на документальних та фактичних даних і виключає вплив суб'єктивних факторів;
- 4) делегування повноважень – розподіл повноважень та чітке визначення обов'язків керівництва та працівників, надання їм відповідних прав та ресурсів, необхідних для виконання посадових обов'язків;
- 5) відповідальності – керівництво та працівники апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, несуть відповідальність за свої рішення, дії та виконання завдань у рамках посадових обов'язків;
- 6) превентивності – своєчасне здійснення заходів контролю для запобігання виникненню відхилень від установлених норм;
- 7) відкритості – запровадження механізмів зворотного зв'язку та забезпечення необхідного ступеня прозорості під час проведення оцінки системи внутрішнього контролю;
- 8) розмежування внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту – внутрішній аудит здійснюється для оцінки функціонування системи внутрішнього контролю в Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки, надання рекомендацій щодо її поліпшення без безпосереднього здійснення заходів з організації внутрішнього контролю, управління ризиками і прийняття управлінських рішень про управління фінансовими та іншими ресурсами;
- 9) підвищення ефективності управління, доброчесності та професіоналізму – навчання та підвищення кваліфікації працівників для досягнення очікуваного рівня якості роботи і поведінки співробітників. Постійне та повсюдне лояльне ставлення до внутрішнього контролю, що підкріплюється затвердженням відповідних розпорядчих документів з питань етики, протидії шахрайству та корупції, поданням декларацій щодо витрат і майна тощо.

2.3. Система внутрішнього контролю в Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки, складається з таких елементів:

- 1) внутрішнє середовище;
- 2) управління ризиками;
- 3) заходи контролю;
- 4) інформаційний та комунікаційний обмін;
- 5) моніторинг.

2.4. Внутрішній контроль у Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки, базується на комплексі формалізованих та задокументованих правил і контрольних процедур, чіткому визначенні та закріпленні повноважень і відповідальності.

2.5. Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр економіки України забезпечує розподіл обов'язків, повноважень і відповідальності між першим заступником Міністра, заступниками Міністра, заступником Міністра – Торговим представником України та заступником Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, державним секретарем.

2.6. Керівники та працівники структурних підрозділів апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, відповідальні та підзвітні за виконання покладених на них завдань, обов'язків та функцій відповідно до актів законодавства та внутрішніх документів Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки.

2.7. Організація та здійснення внутрішнього контролю забезпечується шляхом:

1) розроблення та затвердження керівництвом у межах їх повноважень внутрішніх документів (наказів, доручень, положень, посадових інструкцій тощо), спрямованих на належне функціонування системи внутрішнього контролю;

2) планування діяльності Мінекономіки (визначення пріоритетних напрямів роботи, закріплення цих напрямів за відповідальними самостійними структурними підрозділами апарату Мінекономіки), підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, контролю за виконанням планів роботи та звітування про виконання планів, завдань і функцій, виявлення та оцінки ризиків, що виникають під час виконання завдань і функцій;

3) координації управління ризиками підрозділом внутрішнього контролю, визначення найбільш ризикових сфер, завдань і функцій у діяльності Мінекономіки, обміну інформацією;

4) оцінки ефективності функціонування системи внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту в межах повноважень, визначених актами законодавства та організаційно-розпорядчими документами, з метою надання Першому віце-прем'єр-міністру України – Міністру економіки України об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо її вдосконалення.

3. Внутрішнє середовище

3.1. Під внутрішнім середовищем у Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки, потрібно розуміти наявні процедури, регламенти, структури та розподіл повноважень щодо виконання функцій та завдань, правила та принципи управління ресурсами, правила професійної етики тощо, які спрямовані на забезпечення виконання суб'єктами внутрішнього контролю відповідно до законодавства функцій та завдань, з метою досягнення встановлених мети (місії), стратегічних та операційних цілей, планів і вимог щодо діяльності.

3.2. Внутрішнє середовище є основою для всіх елементів внутрішнього контролю.

3.3. Елементами, які визначають внутрішнє середовище, є:

- 1) мета (місія), стратегічні цілі діяльності Мінекономіки;
- 2) організаційна структура, повноваження, система відповідальності і підзвітності структурних підрозділів апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки;
- 3) відповідальність і контроль керівництва Мінекономіки за дотриманням законодавства та внутрішніх порядків і процедур Мінекономіки;
- 4) установлені завдання і функції, їх розподіл та закріплення за виконавцями (співвиконавцями);
- 5) планування діяльності;
- 6) забезпечення дотримання працівниками правил етичної поведінки та доброчесності, вимог законодавства;
- 7) звітність про результати діяльності (порядок запровадження управлінської відповідальності та підзвітності, у тому числі показники, досягнуті під час виконання поставлених завдань і заходів, форми та строки звітування).

3.4. Внутрішнє середовище передбачає розподіл повноважень та відповідальності між суб'єктами внутрішнього контролю:

- 1) Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр економіки України здійснює загальну організацію та забезпечує умови для ефективного функціонування системи внутрішнього контролю в Мінекономіки відповідно

до повноважень, установлених Положенням про Міністерство економіки України;

2) Перший заступник Міністра, заступники Міністра, заступник Міністра – Торговий представник України та заступник Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, державний секретар організують та забезпечують здійснення внутрішнього контролю відповідно до розподілу повноважень (функціональних обов'язків);

3) керівники самостійних структурних підрозділів, інші посадові особи апарату Мінекономіки, керівники підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, безпосередньо забезпечують функціонування внутрішнього контролю в підпорядкованих підрозділах (розподіл завдань між підпорядкованими підрозділами та працівниками, контроль якості роботи, підзвітність перед вищим керівництвом за ефективність та результативність діяльності їх підрозділів тощо);

4) працівники самостійних структурних підрозділів апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, виконують завдання, функції, процеси та операції в межах повноважень і відповідальності, визначених внутрішніми документами, затвердженими в установленому законодавством порядку;

5) підрозділ внутрішнього контролю готує звіти про стан організації та здійснення внутрішнього контролю в Мінекономіки;

6) робоча група з питань організації внутрішнього контролю в Міністерстві економіки України (далі – робоча група) здійснює узагальнення та перегляд ризиків, а також заходів щодо їх усунення, готує відповідні документи;

7) підрозділ внутрішнього аудиту здійснює оцінку ефективності функціонування системи внутрішнього контролю.

3.5. З метою документального відображення складових елементів, які визначають внутрішнє середовище, суб'єктами внутрішнього контролю здійснюється опис внутрішнього середовища. Опис містить перелік функцій і завдань, їх відповідальних виконавців, актів законодавства, інших нормативно-правових актів, що визначають порядок їх виконання, а також розподіл повноважень щодо виконання кожного завдання, функцій і процесів між структурними підрозділами та працівниками суб'єктів внутрішнього контролю.

3.6. Опис функцій і завдань, процесів та операцій здійснюється з метою уніфікації виконання однотипних процесів, уникнення дублювання виконання одних і тих самих процесів різними структурними підрозділами та/або працівниками, чіткого визначення обов'язків та відповідальності кожного виконавця у процесі діяльності.

3.7. Опис внутрішнього середовища здійснюється за напрямками діяльності та функціями в текстовій і графічній формі, які забезпечують повноту, а також

наочність відображення діяльності самостійних структурних підрозділів апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, згідно з додатком 1 до цієї Інструкції.

3.8. Унесення змін до опису внутрішнього середовища здійснюється в разі змін законодавства України, визначення нових цілей, завдань та функцій, реалізації нових завдань у рамках актуалізованих планів діяльності Мінекономіки, на підставі рекомендацій робочої групи тощо.

4. Управління ризиками

4.1. Управління ризиками – діяльність керівництва та працівників, пов'язана з ідентифікацією, оцінкою ризиків, визначенням способів реагування на них, здійсненням перегляду ідентифікованих та оцінених ризиків для виявлення нових та таких, що зазнали змін, а також упровадження заходів контролю для найбільш раннього виявлення можливих порушень та недоліків, запобігання неефективному використанню ресурсів під час виконання суб'єктами внутрішнього контролю функцій, процесів та операцій.

4.2. Процес управління ризиками полягає в:

1) ідентифікації ризиків – визначенні ймовірних подій, настання яких може негативно вплинути на здатність Мінекономіки виконувати завдання для досягнення мети та стратегічних цілей, державної політики, формування та/або реалізацію якої забезпечує Мінекономіка;

2) оцінці ризиків – визначенні суб'єктом внутрішнього контролю ризиків (присвоєння ризикам відповідного балу) за критеріями ймовірності виникнення ризиків та їх можливого негативного впливу;

3) визначенні способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики – прийнятті рішення керівниками системи Мінекономіки щодо найбільш вдалого способу реагування на ризики: прийняття, зменшення, розділення чи уникнення ризику;

4) визначенні порядку інформування керівництва Мінекономіки про проведену оцінку ризиків, ризикові сфери діяльності Мінекономіки для прийняття рішення щодо вжиття заходів контролю;

5) перегляді ідентифікованих та оцінених ризиків для виявлення нових і таких, що зазнали змін, – здійсненні періодичного, але не рідше ніж щороку, суб'єктами внутрішнього контролю в межах повноважень ідентифікації та оцінки ризиків з урахуванням інформації минулих періодів, поточної інформації, а також прогнозів щодо можливості настання подій, що матимуть негативний вплив на діяльність Мінекономіки.

4.3. Ідентифікація, оцінка ризиків, розроблення заходів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики, а також їх упровадження, перегляд

ідентифікованих та оцінених ризиків здійснюються суб'єктами внутрішнього контролю відповідно до критеріїв оцінки ризиків, що наведені в цій Інструкції.

4.4. Узагальнення та перегляд ризиків, а також заходів щодо їх усунення здійснюється робочою групою.

5. Ідентифікація ризиків

5.1. Ідентифікація ризиків здійснюється суб'єктами внутрішнього контролю та передбачає:

1) ідентифікацію ймовірних подій, їх розподіл на ризики, складення переліку ризиків, які можуть вплинути на виконання закріплених завдань та функцій або загалом на діяльність Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки;

2) класифікацію ризиків за категоріями та видами;

3) систематичний перегляд ідентифікованих ризиків з метою виявлення нових чи таких, що зазнали змін.

5.2. Об'єктом ідентифікації ймовірних ризиків є всі види діяльності, функції, процеси та операції, здійснення яких забезпечуються суб'єктами внутрішнього контролю в межах визначених повноважень і відповідальності, системи планування, обліку та звітності, що забезпечують підтримку керівництва в ефективному, результативному і законному використанні ресурсів та активів для досягнення визначених цілей.

5.3. Ризики розподіляються на такі категорії:

1) зовнішні – потенційні події, які є зовнішніми та ймовірність виникнення яких не пов'язана з виконанням суб'єктами внутрішнього контролю відповідних завдань. До зовнішніх ризиків можуть належати нормативно-правові, операційно-технологічні, програмно-технічні, корупційні, ризики інформаційної безпеки, репутаційні, фінансові тощо;

2) внутрішні – потенційні події, ймовірність виникнення яких безпосередньо пов'язана з виконанням суб'єктами внутрішнього контролю відповідних завдань. До внутрішніх ризиків можуть належати нормативно-правові, операційно-технологічні, програмно-технічні, кадрові, фінансово-господарські, корупційні, ризики інформаційної безпеки тощо.

5.4. Ризики розподіляють за такими видами:

1) нормативно-правові – ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана з відсутністю, суперечністю або нечіткою регламентацією виконання функцій, процесів чи операцій у відповідних нормативно-правових актах, законодавчими змінами;

2) операційно-технологічні – ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана з порушенням термінів, формату подання документів, розподілу повноважень із виконання функцій, процесів чи операцій;

3) програмно-технічні – ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана з відсутністю прикладного програмного забезпечення або змін до нього, неналежною роботою або відсутністю необхідних технічних засобів тощо;

4) кадрові – ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана з неналежною професійною підготовкою працівників суб'єктів внутрішнього контролю, неналежним виконанням ними посадових інструкцій тощо;

5) фінансово-господарські – ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із фінансово-господарським станом Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, зокрема неналежним ресурсним, матеріальним забезпеченням;

6) фінансові – ризики, пов'язані з імовірністю втрат фінансових ресурсів (грошових коштів);

7) корупційні – ризики, ймовірність виникнення яких пов'язана із правовими, організаційними та іншими факторами, у тому числі заходами контролю, і причинами або із сукупністю таких факторів і причин, які створюють умови для суб'єктів внутрішнього контролю до скоєння корупційних правопорушень під час виконання ними своїх повноважень;

8) репутаційні – дії або події, які можуть негативно вплинути на репутацію Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки;

9) ризики інформаційної безпеки – ризики, пов'язані з впливом на інформаційні системи, що використовуються Мінекономіки, підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери управління Мінекономіки, наслідком яких є порушення конфіденційності, цілісності, автентичності, авторських прав або доступності інформаційних ресурсів;

10) інші ризики.

5.5. Під час перегляду ризиків ураховуються зміни в економічному, нормативно-правовому середовищі, внутрішніх і зовнішніх умовах діяльності Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, а також відповідно до нових та переглянутих завдань чи цілей діяльності.

5.6. Ідентифікація ризиків може здійснюватися із застосуванням методів визначення ризиків на рівні апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, (метод “згори донизу”) та на рівні конкретних операцій/ділянок роботи (метод “знизу догори”). Визначення ризиків за методом “згори донизу” здійснюється з метою встановлення вразливих до ризиків сфер діяльності, окремих функцій та завдань.

Визначення ризиків на рівні конкретних операцій/ділянок роботи за методом “знизу догори” здійснюється у структурних підрозділах апарату Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки.

Можливе одночасне використання різних методів.

6. Оцінка ризиків

6.1. Оцінка ризиків визначається суб'єктами внутрішнього контролю за критеріями ймовірності виникнення ризиків та їх можливого негативного впливу на здатність Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, виконувати завдання та функції, визначені законодавством з метою досягнення мети та стратегічних цілей.

Оцінка ризиків здійснюється відповідно до Матриці оцінки ризиків Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, яка наведена в додатку 2 до цієї Інструкції.

6.2. Оцінка ризиків визначається за такими критеріями:

1) імовірність ризику – можливість виникнення події в певний проміжок часу, що може негативно вплинути на діяльність Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки;

2) вплив ризику – вплив такої події в разі її виникнення на виконання закріплених за суб'єктами внутрішнього контролю завдань та функцій або діяльність Мінекономіки в цілому.

6.3. Ступінь імовірності ризику визначається за такими видами:

1) низька ймовірність – така подія не виникала ніколи і ймовірність її виникнення практично нульова;

2) середня ймовірність – випадки виникнення вже були, але не частіше ніж один – два рази за останні два – три роки;

3) висока ймовірність – подія може виникнути в короткостроковій перспективі (до одного року) та може бути повторена.

6.4. За рівнем впливу на здатність суб'єктів внутрішнього контролю виконувати завдання та функції виділяють ризики:

1) низького рівня впливу – вплив події є мінімальним та/або невеликої тяжкості;

2) середнього рівня впливу – вплив середнього ступеня тяжкості на виконання закріплених за структурними підрозділами завдань та функцій;

3) високого рівня впливу – вплив є тяжким та/або особливо тяжким.

6.5. Кожний ризик оцінюється як:

1) низький (числові значення 1 і 2) – “зелена зона” – вважається прийнятним;

2) середній (числові значення 3 і 4) – “жовта зона” – потребує прийняття рішень та вжиття заходів контролю на рівні керівників самостійних структурних підрозділів Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, у межах їх повноважень та компетенції або, у разі потреби, інформування підрозділу внутрішнього контролю для прийняття рішень щодо вжиття заходів контролю;

3) високий (числові значення 6 і 9) – “червона зона” – потребує прийняття рішень та вжиття заходів контролю на рівні першого заступника Міністра, заступників Міністра, заступника Міністра – Торгового представника України та заступника Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, державного секретаря, керівника підрозділу внутрішнього контролю чи Першого віце-прем’єр-міністра України – Міністра економіки України.

7. Визначення способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики

7.1. Оцінивши ризики, керівництво обирає для кожного із цих ризиків один із чотирьох основних способів реагування на нього: прийняття, зменшення, розділення чи уникнення ризику.

7.2. Прийняття ризику означає, що заходи контролю до нього не будуть застосовуватися. Такі рішення приймаються, якщо результати оцінки ризику свідчать, що виникнення ризику є малоімовірним, його вплив на діяльність буде мінімальним (ризик оцінено як низький); витрати на заходи контролю будуть надто високими порівняно з вигодами від зменшення ризику; немає заходів контролю, які можуть запобігти настанню негативних подій.

7.3. Зменшення ризику означає вжиття заходів, які сприяють зменшенню або повному усуненню ймовірності виникнення ризиків та/або їх впливу, та містить низку операційних рішень, що здійснюються щоденно, у тому числі заходи контролю.

7.4. Розділення (передача) ризику означає зменшення ймовірності або впливу ризику певного структурного підрозділу шляхом розподілу цього ризику між різними структурними підрозділами.

7.5. Уникнення ризику означає призупинення (припинення) діяльності (завдання, функції, процесу, операції), яка призводить до підвищення ризику (вирішення питання доцільності проведення певного заходу або продовження проекту тощо).

7.6. Під час прийняття рішення щодо способів реагування на ризик ураховується:

1) оцінка ризику (низький, середній, високий);

2) міра пропорційності, згідно з якою витрати, пов'язані з реагуванням на ризик, не повинні перевищувати отриману вигоду від його зменшення;

3) вірогідність виникнення додаткових ризиків обраним способом реагування на певний ризик.

7.7. Підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління Мінекономіки, протягом року, але не менше ніж один раз на рік, подають відповідним самостійним структурним підрозділам апарату Мінекономіки, якими здійснюється контроль та координація їх діяльності, за встановленими формами:

Перелік ідентифікованих ризиків, які можуть вплинути на виконання закріплених завдань та функцій або на діяльність Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки (далі – Перелік), згідно з додатком 3 до цієї Інструкції;

План реалізації заходів контролю ідентифікованих ризиків згідно з додатком 5 до цієї Інструкції.

7.8. Самостійні структурні підрозділи апарату Мінекономіки аналізують ризики, отримані від підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, та з їх урахуванням формують Перелік ідентифікованих ризиків, які можуть вплинути на виконання закріплених завдань та функцій або на діяльність Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки (самостійного структурного підрозділу) за формою, наведеною згідно з додатком 3 до цієї Інструкції.

За результатами ідентифікації та оцінки ризиків усі ризики, установлені самостійними структурними підрозділами, та пропозиції способів реагування на них узагальнюються в Переліку.

7.9. Перелік надається робочій групі для узагальнення.

7.10. У разі відсутності в суб'єктів внутрішнього контролю (самостійного структурного підрозділу) ризиків, інформація робочій групі не надається.

7.11. Робоча група узагальнює інформацію та подає підрозділу внутрішнього контролю Узагальнений перелік ідентифікованих ризиків у діяльності Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки (далі – Узагальнений перелік), за формою згідно з додатком 4 до цієї Інструкції.

7.12. Керівник підрозділу внутрішнього контролю подає Узагальнений перелік Першому віце-прем'єр-міністру України – Міністру економіки України.

7.13. За результатами розгляду Узагальненого переліку Перший віцепрем'єр-міністр України – Міністр економіки України затверджує його або повертає на доопрацювання.

7.14. Затверджений Першим віцепрем'єр-міністром України – Міністром економіки України Узагальнений перелік доводиться до відома працівників Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки.

8. Перегляд ідентифікованих ризиків

8.1. Протягом року (але не менш як один раз на рік) суб'єктами внутрішнього контролю здійснюється перегляд ідентифікованих ризиків з метою виявлення нових і таких, що зазнали змін. Під час перегляду ризиків ураховуються зміни в економічному та нормативно-правовому середовищі, внутрішніх і зовнішніх умовах функціонування Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, а також зміни завдань та функцій.

8.2. У разі виявлення нових ризиків і таких, що зазнали змін, уносяться відповідні зміни до Переліку з подальшим інформуванням робочої групи.

8.3. Робоча група на підставі інформації, наданої суб'єктами внутрішнього контролю (самостійного структурного підрозділу), щодо наявності змін у ризиках готує узагальнену інформацію та надає її керівнику підрозділу внутрішнього контролю, який, у свою чергу, інформує Першого віцепрем'єр-міністра України – Міністра економіки України.

8.4. У разі необхідності робочою групою готуються зміни до Переліку та Узагальненого переліку.

8.5. Затверджений Першим віцепрем'єр-міністром України – Міністром економіки України Узагальнений перелік доводиться до відома кожного працівника Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки.

9. Заходи контролю

9.1 Заходами контролю є сукупність управлінських дій, запроваджених у Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки, які здійснюються керівниками усіх рівнів та працівниками для впливу на ризики з метою досягнення Мінекономіки,

визначених мети (місії), стратегічних та інших цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності в цілому або окремих питань.

9.2. Заходи контролю здійснюються на всіх рівнях діяльності Мінекономіки та містять правила і процедури контролю щодо всіх завдань, функцій, процесів та операцій, найбільш типовими серед яких є:

1) авторизація та підтвердження шляхом отримання дозволу відповідальних осіб на виконання операцій через процедуру візування, погодження та затвердження до їх фактичного виконання;

2) розподіл обов'язків та повноважень між працівниками, що зменшує ризик допущення помилок, втрат, порушень та протиправних дій;

3) контроль за доступом до ресурсів та облікових записів, а також закріплення відповідальності за збереження і використання ресурсів, що зменшує ризик їх втрати чи неправильного використання;

4) контроль за достовірністю проведених операцій, перевірка процесів та операцій до та після їх проведення, звірка облікових даних із фактичними;

5) систематичний перегляд роботи кожного структурного підрозділу та всіх працівників для визначення якості виконання поставлених завдань;

6) контроль за виконанням документів;

7) оцінка загальних результатів діяльності Мінекономіки, окремих функцій та завдань на підставі визначених ключових показників ефективності;

8) контроль за інформаційними системами та доступом до них;

9) інші правила та процедури, у тому числі визначені положеннями, затвердженими в установленому порядку.

9.3. Основні заходи контролю та відповідальні виконавці визначаються у Плані реалізації заходів контролю ідентифікованих ризиків згідно з додатком 5 до цієї Інструкції та Узагальненому плані реалізації заходів контролю ідентифікованих ризиків у Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки, згідно з додатком 6 до цієї Інструкції, що формуються в порядку, визначеному пунктами 7.7 – 7.14 цієї Інструкції.

9.4. Реалізація заходів контролю здійснюється на постійній основі суб'єктами внутрішнього контролю, які ідентифікували ризики та розробили заходи щодо їх усунення, та підрозділом внутрішнього контролю.

10. Інформаційний та комунікаційний обмін

10.1. Інформаційний та комунікаційний обмін – це система збору, документування, передачі інформації, користування нею керівництвом та працівниками апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, з метою вдосконалення системи внутрішнього контролю.

Ефективна система інформаційного та комунікаційного обміну гарантує керівникам усіх рівнів та працівникам апарату Мінекономіки наявність повної, своєчасної та достовірної інформації, необхідної для прийняття рішень із виконання покладених на них завдань та функцій.

10.2. Інформація повинна відповідати таким вимогам:

- 1) доцільності – наявність лише необхідної інформації;
- 2) своєчасності – отримання інформації у визначений час;
- 3) актуальності – інформація не повинна застаріти до її отримання;
- 4) чіткості – правильність, достатність та деталізація інформації;
- 5) доступності – вільний доступ до інформації зацікавленим учасникам процесу.

10.3. Для забезпечення отримання інформації необхідно, щоб усі операції, важливі події та процедури контролю були повністю, своєчасно та достовірно задокументовані. Якщо інформація є необхідною для прийняття рішень керівництвом, відповідні операції та події повинні бути зафіксовані, оброблені та передані негайно після їх настання або у визначений термін.

10.4. Комунікація (процес обміну інформацією) повинна проходити в усіх напрямках діяльності Мінекономіки в межах визначених повноважень і відповідальності. Комунікація повинна здійснюватися як від керівництва до працівників, так і у зворотному напрямку, а також між усіма самостійними структурними підрозділами, посадовими особами Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, і зовнішніми зацікавленими сторонами під час виконання завдань, функцій та процесів.

10.5. Керівництво:

- 1) має бути обізнаним про виконання функцій, завдань, досягнення, ризики та функціонування системи внутрішнього контролю, а також про інші необхідні для прийняття рішень події та питання;
- 2) зобов'язане інформувати працівників про свої інформаційні потреби та надавати їм необхідну інформацію і вказівки;
- 3) повинно надавати працівникам специфічну та спрямовану інформацію щодо своїх очікувань у всіх аспектах діяльності;
- 4) має забезпечити адекватні засоби комунікації із зовнішніми сторонами, а також засоби для отримання інформації від них (зовнішні сторони можуть надати інформацію, що матиме суттєвий вплив на те, якою мірою Мінекономіки досягатиме поставлених цілей).

10.6. Працівники Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, повинні:

- 1) знати про відповідальність щодо невиконання конкретних заходів контролю;
- 2) розуміти свою роль у системі внутрішнього контролю, а також як їх особиста діяльність співвідноситься з роботою інших посадових (службових) осіб;
- 3) інформувати своїх безпосередніх керівників про виконану ними роботу та ризики, які могли виникнути під час виконання їх посадових обов'язків.

10.7. Для реалізації внутрішнього контролю і процесу управління ризиками в межах компетенції використовуються всі доступні джерела інформації, наявні в Мінекономіки, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Мінекономіки.

11. Моніторинг

11.1. Моніторинг полягає у здійсненні суб'єктами внутрішнього контролю постійного відстеження стану організації та здійснення внутрішнього контролю в цілому та/або окремих його елементів із метою виявлення відхилень чи недоліків у функціонуванні системи внутрішнього контролю та/або окремих його елементів і вжиття заходів для усунення таких відхилень.

11.2. Постійний моніторинг здійснюється під час щоденної/поточної діяльності структурних підрозділів апарату Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки і передбачає управлінські, наглядові та інші дії керівництва та працівників Мінекономіки, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, під час виконання ними своїх обов'язків.

11.3. У разі виявлення відхилень чи недоліків у функціонуванні системи внутрішнього контролю та/або окремих його елементів здійснюється їх документування, уживаються необхідні заходи для усунення з одночасним інформуванням керівництва Мінекономіки.

11.4. Оцінка ефективності функціонування системи внутрішнього контролю в Мінекономіки спрямована на вдосконалення системи управління, управління ризиками, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності Мінекономіки та передбачає надання незалежних висновків та рекомендацій.

11.5. Оцінка ефективності функціонування системи внутрішнього контролю в Мінекономіки здійснюється підрозділом внутрішнього аудиту під час проведення аудитів.

11.6. Оцінка стану організації внутрішнього контролю передбачає, зокрема, оцінку створеної системи внутрішнього контролю на відповідність законодавству України та цій Інструкції, оцінку фактичного виконання запроваджених системою внутрішнього контролю процедур.

11.7. За результатами оцінки ефективності функціонування системи внутрішнього контролю визначається характер і причини виявлених недоліків внутрішнього контролю, супутні їм ризики, пріоритети тощо та надаються рекомендації щодо усунення недоліків, у яких:

- 1) пропонуються заходи усунення проблемних питань;
- 2) визначаються відповідальні за усунення недоліків та строки їх усунення;
- 3) проводиться моніторинг упровадження рекомендацій.

12. Звітування про стан організації та здійснення внутрішнього контролю

12.1. Самостійні структурні підрозділи апарату Мінекономіки, підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління Мінекономіки, щороку складають Звіт про стан організації та здійснення внутрішнього контролю в розрізі елементів внутрішнього контролю за формою, визначеною Мінфіном (далі – Звіт).

12.2. Керівники самостійних структурних підрозділів апарату Мінекономіки до 15 січня року, наступного за звітним, надають підрозділу внутрішнього контролю/головному спеціалісту з питань внутрішнього контролю Мінекономіки інформацію про стан організації та здійснення внутрішнього контролю в розрізі елементів внутрішнього контролю за формою, визначеною Мінфіном, у частині, що їх стосується.

12.3. Підрозділ внутрішнього контролю з урахуванням інформації самостійних структурних підрозділів апарату Мінекономіки готує і подає на підпис Першому віце-прем'єр-міністру України – Міністру економіки України Звіт та до 01 лютого року, наступного за звітним, надсилає цей Звіт до Мінфіну.

12.4. Керівники підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінекономіки, самостійно приймають рішення щодо порядку та термінів щорічного звітування.

